

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Філософія та релігієзнавство»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 023 «Соціальна робота»

Освітні програми: «Соціальна робота»

Рік навчання: 2, семестр 4

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 8

Мова викладання – українська

Лектор курсу

Савицька Інна Миколаївна,

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

канд. філос. наук, доцент

Контактна інформація
лектора (e-mail)

isavitskaya@gmail.com

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3919>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Філософія» є створення умов для самостійного осмислення студентами існування та розвитку природного і соціального світу, формоутворень культури і пізнання, людини та її сутності. Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної культури студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питань: хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати перешкоди на шляху до мети. Філософія – це не стільки результат, що закріплюється у формі чітких і виважених положень, скільки процес, якому належить навчитись. Це вміння мислити можна здобути лишень у процесі філософської освіти через діалог із мислителями минулого та сучасності, через діалог студента та викладача. Курс релігієзнавства дає можливість студенту змінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженого ставлення до релігійних переконань інших людей, утверджує гуманістичні цінності, він спрямований на соціальне і моральне вдосконалення суспільства і людини.

Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо. Знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих, економічних та технічних дисциплін.

Мета вивчення дисципліни: надання знань з філософії як вищого теоретичного світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їхньої взаємодії; формування системи знань про релігійні феномени, закони і механізми виникнення і функціонування релігії, її основні типи і форми; світоглядно-методологічна підготовка студентів; формування у них філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання вивчення дисципліни: вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до нього; вивчення комплексу принципів пізнання та загальних методів пізнавальної діяльності; вивчення структури релігієзнавства, його понятійного апарату, основних етапів розвитку релігії та релігієзнавства; засвоєння імен засновників релігійних систем, відомих богословів, релігієзнавців, основного змісту священних писань; набуття вміння застосовувати здобуті знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та в ситуаціях світоглядного вибору.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК1).
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).
- Здатність планувати та управляти часом (ЗК5).
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК10).
- Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми (ЗК11).

Програмні результати навчання (ПРН):

- Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами (ПРН1).
- Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми та формулювати пропозиції щодо шляхів покращення соціальних ситуацій, вирішення проблем, що призвели до складних життєвих ситуацій (ПРН4).

Програма пропонує студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, знайомить студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лаборато	Результати навчання	Завдання	Оцінювання

	рні, практичні, семінарські)			
ФІЛОСОФІЯ. Модуль 1. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ				
Тема1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві.	2/2	Знати базові філософські поняття Вміти визначати власний світогляд Аналізувати етапи формування світогляду Розуміти особливості різних типів світогляду Розрізняти індивідуальний та колективний, буденний та теоретичний світогляди Застосовувати набуті знання до аналізу сучасного суспільства	Здача семінару 1. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема2. Філософія Давнього світу. Антична філософія	2/2	Знати світові історико- філософські традиції Аналізувати та розрізняти особливості східної та західної філософії Розуміти специфіку формування кожної	Здача семінару 2. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема3. Філософія Середньовіччя та Відродження	2/2	Знати особливості існування середньовічної та ренесансної філософії Вміти виділяти характерні риси кожної з них Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу	Здача семінару 3. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		<p>філософування Розуміти зв'язок між культурної традицією та стилем філософствування</p> <p>Розрізняти християнську та світську філософію</p> <p>Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів</p>		
<p>Тема4. Філософія Нового часу та Провісвітництва</p>	2/2	<p>Знати особливості філософії Нового часу</p> <p>Аналізувати історичні тенденції 17-19 ст.</p> <p>Розуміти логіку становлення та розвитку наукового знання</p> <p>Розрізняти методи наукового пізнання даного періоду</p> <p>Використовувати набуті знання для аналізу причин помилок у пізнанні</p>	<p>Здача семінару 4.</p> <p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів.</p>	<p>10</p> <p>5</p> <p>5</p>
<p>Тема5. Німецька класична філософія</p>	2/2	<p>Знати особливості німецької класичної філософії</p> <p>Аналізувати внесок німецьких класиків для розвитку науки та філософії</p> <p>Розуміти сутність діалектики як вчення та як методу пізнання</p> <p>Розрізняти теоретичний та практичний внесок німецьких філософів у культуру Європи</p>	<p>Здача семінару 5.</p> <p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів.</p>	<p>10</p> <p>5</p> <p>5</p>
<p>Тема6. Некласична</p>		<p>Знати особливості та школи некласичної</p>	<p>Здача семінару 6.</p>	10

філософія XIX-XX ст.	2/2	філософії Аналізувати практичну значущість кожної із шкіл для розвитку філософії та науки Розрізняти традиції сцієнтизму та антисцієнтизму	Усне опитування. Написання тестів.	5 5
Тема 7. Українська філософія	2/2	Знати етапи формування та представників української філософії Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями Розуміти особливості української філософської думки Розрізняти ідеї видатних українських філософів Застосовувати набуті знання для з'ясування місця укр.філософії у світовій	Здача семінару 7. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО. Модуль 2. Релігія у філософському вимірі. Релігії в Україні				
Тема 1. Релігієзнавство як сфера гуманітарного знання	2/2	Знати предмет, метод, мету і завдання курсу. Вміти визначати релігію як явище духовної культури. Аналізувати виникнення та становлення релігієзнавства. Розуміти світоглядну спрямованість релігієзнавства. Розрізняти структурні	Здача семінару 1. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		елементи релігієзнавства. Застосовувати набуті знання до аналізу життєвої активності.		
Тема 2. Релігія як предмет філософського осмислення	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти пояснювати сутність релігії. Аналізувати та розрізняти богословсько-теологічний та філософський підходи та концепції до вивчення релігії. Розуміти особливості наукового методу пізнання релігії. Застосовувати набуті знання до аналізу життєвої активності	Здача семінару 2. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 3. Релігія як духовний феномен і суспільне явище	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати георгафію та класифікацію релігій. Розуміти релігію як складне духовне утворення. Аналізувати її світоглядні, культурні, ідеологічні компоненти Розрізняти основні елементи релігії. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів	Здача семінару 3. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 4. Вільнодумство	2/2	Знати базові категорії та поняття теми.	Здача семінару 4.	10

		<p>Вміти визначати причини виникнення вільнодумства.</p> <p>Аналізувати етапи розвитку та основні ідеї вільнодумства.</p> <p>Розуміти філософський сенс вільнодумства.</p> <p>Розрізняти атеїзм як форму вільнодумства.</p> <p>Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів.</p>	<p>5</p> <p>5</p>
<p>Теми 5-6.</p> <p>Релігія в духовному житті українців.</p> <p>Свобода совісті та її правове регулювання в Україні.</p>	4/2	<p>Знати основні поняття з теми.</p> <p>Вміти характеризувати сучасне релігійне життя в Україні.</p> <p>Вміти визначати правове забезпечення свободи совісті в Україні.</p> <p>Аналізувати конфесійну структуру і географію релігій.</p> <p>Аналізувати державно-церковні відносини в історико-філософському вимірі.</p> <p>Розрізняти міжконфесійні й внутрішньоконфесійні колізії.</p> <p>Розрізняти міжнародні та державні правові гарантії свободи совісті.</p> <p>Розуміти релігійні вияви національної духовності українців. Розуміти</p>	<p>Здача семінару 5-6.</p> <p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів.</p>	<p>10</p> <p>5</p> <p>5</p>

		філософсько-релігієзнавчий зміст поняття «свобода совісті». Застосовувати набуті знання для прогнозу релігійних процесів в Україні.		
Тема 7. Ранні форми релігій.	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти характеризувати давні вірування праукраїнців. Розуміти історичний характер релігії. Розрізняти особливості ранніх форм релігії. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів	Здача семінару 7. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 8. Національні релігії	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати різноманітні напрями національних релігій. Розуміти та аналізувати особливості різних національних релігій. Розрізняти Священні книги національних релігій. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 8. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
ФІЛОСОФІЯ. Модуль 3. Філософські виміри людського буття				
Тема 16.		Знати основні поняття філос.	Здача	5

Онтологія. Філософське розуміння світу.	2/2	вчення про буття Аналізувати зв'язок онтології та науки Розуміти зміст сучасних онтологічних проблем Розрізняти проблеми буття світу та людини	семінару 16. Усне опитування.	
Тема 17. Філософська антропологія Людина як предмет філософського дослідження	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти описати основні філософські підходи до сутності людини Розуміти філософські проблеми антропогенезу. Аналізувати сфери буття людини Розуміти особистісний смісл як основний критерій внутрішнього світу людини Розрізняти структуру особистості Застосовувати набуті знання для власного особистісного розвитку	Здача семінару 17. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 18. Гносеологія. Пізнавальна активність людини	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти визначати наукові та ненаукові методи пізнання Аналізувати значення застосування методології для розвитку науки Розуміти особливості сучасної наукової методології	Здача семінару 18. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		Розрізняти загальнонаукові, філософські та специфічно наукові методи пізнання Застосовувати набуті знання для зростання фахової майстерності		
Тема 19. Логіка. Поняття як форма мислення.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти критично та логічно мислити. Аналізувати подану інформацію та робити власні обґрунтовані висновки Розрізняти поняття, судження та умовиводи. Застосовувати логічні інструменти для власного, як особистого, так і професійного розвитку. Використовувати логічні засоби та інструменти для обґрунтування висновків.	Здача семінару 19. Усне опитування. Практична робота по темі Поняття.	10
Тема 20. Судження – складна форма мислення.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти критично та логічно мислити. Аналізувати подану інформацію та робити власні обґрунтовані висновки Розрізняти поняття, судження та умовиводи. Застосовувати логічні інструменти для власного, як особистого, так і професійного розвитку.	Здача семінару 20. Усне опитування. Практична робота по темі Судження.	10

		Використовувати логічні засоби та інструменти для обґрунтування висновків.		
Тема 21. Умовиводи Логічні основи теорії аргументації.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти критично та логічно мислити. Аналізувати подану інформацію та робити власні обґрунтовані висновки Розрізняти безпосередні та опосередковані умовиводи, дедуктивні, індуктивні умовиводи та умовиводи за аналогією, виводи логіки предикатів та виводи логіки висловлювань. Застосовувати логічні інструменти для власного, як особистого, так і професійного розвитку. Використовувати логічні засоби та інструменти для обґрунтування висновків	Здача семінару 21. Усне опитування. Практична робота по темі умовиводи.	10
Тема 22. Соціальна філософія: суспільство як соціальна система	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати проблеми суспільного буття Аналізувати причини соціальних явищ Розуміти логіку здійснення суспільно-історичних процесів	Здача семінару 22. Усне опитування.	5

		Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності		
Тема 23. Філософія соціальної роботи	2/2	Знати основні поняття з теми. Розуміти філософські підстави соціальної роботи. Вміти виділяти єдність та відмінність. Аналізувати онтологічні та епістемологічні проблеми соціальної роботи. Філософськи осмислювати практику соціальної роботи. Застосовувати набуті знання для власного особистісного розвитку	Здача семінару 23. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО. Модуль 4. Світові релігії та неорелігійні рухи				
Тема 24. Буддизм	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати умови виникнення та розвитку буддизму. Аналізувати основи віровчення і культу. Розуміти ідейні джерела буддизму. Розрізняти основні напрямки буддизму. Застосовувати набуті знання для	Здача семінару 24. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		критичного аналізу різних релігій		
Тема 25. Християнство	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки, соціально-економічні та політичні умови формування християнства. Аналізувати основи християнського віровчення і культу. Розуміти ідейні джерела християнського віровчення. Розрізняти основні напрямки християнства. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 25. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 26. Православ'я	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки та регіони поширення православ'я. Аналізувати проблеми православної церкви в Україні. Розуміти віросповідні й культові особливості православ'я. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 26. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 27. Католицизм	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки та регіони	Здача семінару 27. Усне	10

		поширення католицизму. Аналізувати католицизм в Україні: історія і сучасність. Розуміти віросповідні, культові й організаційні особливості католицизму. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	опитування. Написання тестів.	5 5
Тема 28. Протестантизм	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати витоки та регіони поширення протестантизму. Аналізувати зародження й зростання протестантських церков в Україні. Розуміти догматизм, культ, обряди протестантизму. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 28. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5
Тема 29. Іслам	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати причини виникнення та географію поширення ісламу; ісламу в Україні. Аналізувати основи віровчення, культу та обряди ісламу. Розуміти ідейні джерела ісламу. Розрізнити основні	Здача семінару 29. Усне опитування. Написання тестів.	10 5 5

		напрямки в ісламі. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій		
Тема 30. Нові неорелігійні рухи	2/2	Знати базові категорії та поняття теми. Вміти визначати причини виникнення і географію неорелігій. Аналізувати діяльність нетрадиційних релігійних організацій та їх вплив на молодь. Розуміти зміст сучасних неорелігійних вчень в світлі сьогодення. Розрізняти містичність та науковість їх вчень. Застосовувати набуті знання для критичного аналізу різних релігій	Здача семінару 30. Усне опитування. Написання тестів. Здача модульного тесту	10 5 5 30
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної добросовісності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із

	деканом факультету)
--	---------------------

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано